

УДК 811.161.2'373.46:069.51]'243

МУЗЕЙНІ ЕКСПОНАТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ НАОЧНОГО ВИВЧЕННЯ ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛЕКСИКИ В КУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Іванна Фецько

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра українського прикладного мовознавства,
вул. Університетська, 1, кімн. 233, 79001 Львів, Україна
тел.: 032 239 43 55
ел. пошта: ivanka_fly@ukr.net*

У статті запропоновано рекомендації й теоретичні засади проведення занять з української мови як іноземної в музеях, вказано на ефективність використання музейних експонатів як засобу наочності під час вивчення термінолексики музейництва в іншомовній аудиторії.

Ключові слова: музей, фахова термінолексика, музейний експонат, наочність, завдання.

DOI <http://dx.doi.org/10.30970/uf1.2018.13.1995>

Постановка проблеми. На сучасному етапі інтеграції України у світовий інформаційний, економічний і культурний простір простежують інтерес світової спільноти до вивчення української мови. Щороку в Україні зростають тенденції до збільшення кількості іноземних громадян, частина яких є студентами українських вищих навчальних закладів. Мета їхнього навчання різна: деякі бажають отримати вищу освіту, інші прагнуть до наукових досліджень або до підвищення рівня знання з мови, отриманого на батьківщині.

О. Гончарук зазначає, що основне завдання української мови як іноземної – сформувані в іноземного студента комунікативну компетенцію, що дасть змогу вільно спілкуватися в ситуаціях, актуальних для галузь його діяльності [3 : 249]. Одним із найважливіших складників комунікативної компетенції є, як відомо, лексична компетенція, оскільки незнання лексики унеможливає формулювання висловлювання. Тому вивчення лексики є одним із найголовніших способів збагачення інтелектуальних здібностей й ознайомлення їх із національно-культурними особливостями народу. Важливим компонентом лексики є терміни, особливо термінолексика тієї галузі знань, яку опановує студент-іноземець. У процесі вивчення української мови іноземці опановують культурні та духовні надбання української нації. Серед широкого пласту термінної лексики, яка надає іноземцеві національно-культурну інформацію, важливе місце належить музейництву.

Музеї в сучасному суспільстві розглядають як невіддільну складову його соціокультурного простору. Розвиток музейної галузі всебічно сприяє духовному вдосконаленню суспільства, утвердженню його гуманістичних цінностей. Музей, як специфічний, багатофункціональний соціокультурний механізм, спрямований на збереження історико-культурної спадщини, дослідження музейних пам'яток, разом з

тим проводить значну науково-просвітницьку діяльність, здійснює експозиційну роботу. Музейна діяльність передбачає широкі контакти з громадськістю, і комунікативна функція набуває особливої ваги у взаємозв'язках музею та суспільства. Поряд із традиційними формами музейної комунікації, такими як експозиційно-виставкова, просвітницько-освітня, видавнича, в умовах інформаційно-технологічного розвитку з'являються сучасні способи взаємодії музею й суспільства, спрямовані на розширення сфери впливу закладів культури серед громадськості [10 : 75].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У курсі української мови як іноземної галузеві терміносистеми неодноразово ставали предметом дослідження багатьох лінгвістів. Так, О. Андрес [1] досліджувала використання спортивної термінології в навчальному процесі, О. Кровицька [7] вивчала історичну лексику, Н. Яніцька [15] розглядала соматичну лексику в курсі української мови як іноземної, З. Куньч [8] займалася системним вивченням науково-технічної термінології в роботі зі студентами-іноземцями, Л. Синишин [12] опрацьовувала астрономічну лексику української мови, О. Туркевич [13] займалася дослідженням термінологіки методики викладання української мови як іноземної. Проте в лінгводидактиці української мови як іноземної не досліджено терміносистеми музейництва, що є важливою як і для фахівців цієї галузі, так і для іноземних студентів, які навчаються на спеціальних факультетах профільних вищих навчальних закладів.

Актуальність дослідження визначена необхідністю ознайомлення іноземців із значною групою словникового складу української мови – термінологією музейної справи засобами наочності. Термінологіка музейництва становить науковий інтерес, оскільки цей пласт лексики тісно пов'язаний з національно-культурним життям народу.

Мета статті – продемонструвати можливості використання музейних експонатів як засобу наочності на заняттях з української мови як іноземної під час вивчення термінологіки музейної справи, дати опис деяких методів і прийомів навчання, а також висвітлити методику їх проведення.

Виклад основного матеріалу. Як на підготовчому, так і на основному етапах навчання іноземних студентів української мови поряд з аудиторною роботою велику увагу варто приділяти й позааудиторній роботі. Позааудиторна робота – це робота зі студентами поза розкладом аудиторних занять. Вона передбачає участь іноземних студентів у вечорах відпочинку, у тематичних уроках-концертах, зустрічах із цікавими людьми, перегляді фільмів, вистав, а також проведення екскурсій музеями міста тощо. Позааудиторна робота є значним резервом навчання й засобом досягнення цілей навчання. Цей вид роботи з іноземними студентами завжди спрямований на навчання мовленнєвого спілкування. Він передбачає “сприйняття – опрацювання – повідомлення” інформації, тому головну увагу під час підготовки позааудиторних заходів із студентами-іноземцями треба приділяти формуванню мовних навичок й умінь, мовленнєвій діяльності, що становить активний, творчий, цілеспрямований процес сприйняття, розуміння й породження інформації, опосередкований мовною системою та обумовлений ситуацією і предметом спілкування [5 : 65].

У процесі підготовки до позааудиторних заходів відбувається те, що пов'язує студентів та викладачів і допомагає будувати взаємини, досягати мети, заснованої на міжкультурному спілкуванні, тобто на “міжкультурній комунікації”.

Кожен викладач намагається урізноманітнити свої заняття, зробити їх цікавішими, а матеріал, який пояснює, максимально наблизити до реальних мовленнєвих ситуацій, збагатити словниковий запас студента сучасною термінологією. Варто застосовувати у своїй викладацькій практиці екскурсії до музеїв як форму додаткового навчального елемента.

Останнім часом пильну увагу фахівці музейної галузі приділяють проблемі залучення до музейного поля якомога більше відвідувачів, зокрема й студентів. Досвід музейної роботи працівників переконує, що мало хто, ознайомившись із музейною експозицією, залишається байдужим до унікальних музейних пам'яток, емоційне сприйняття яких підсилюють змістовна розповідь співробітників та використання технічних засобів. Проте, щоб пробудити бажання відвідувачів ознайомитися з колекцією музею, необхідно розвивати його комунікативні можливості, залучати різноманітні форми співпраці з музейною аудиторією [10 : 75].

Сьогодні у Львові діє понад 40 музеїв. Серед них: Львівський історичний музей (другий за розмірами історичний музей України); Національний музей (одна з найвизначніших скарбниць українського мистецтва, яку заснував митрополит Шептицький); Львівська галерея мистецтв (одна з найбагатших музеїв України); Природознавчий музей (володіє однією з найбагатших у Східній Європі експозицій); Етнографічний музей (єдиний такого типу в Україні). Популярними є також Шевченківський гай, Аптека-музей, Арсенал, Палац Потоцьких та ін. У Львові також багато галузевих музеїв, як, наприклад, музей пошти, друкарства, скла тощо.

Музеї можуть не тільки ознайомити з наукою й культурою минулого, але й пов'язати їх з цінностями та досягненнями науки й культури сучасності. Ця якість надає музею особливої значущості для навчального процесу. Сьогодні музеї міста можуть стати одним із ефективних засобів розвитку й навчання.

Викладачі мають зрозуміти величезну соціокультурну роль музею як інституції взаємодії різних культур. Таке нове бачення освітньої парадигми засноване на вимогах сучасності й може стати ідеальним середовищем змін в освіті засобами культури.

Одним із завдань для викладача має стати впровадження занять у музеях з якомога ефективнішим використанням ресурсів музеїв.

Якщо проаналізувати фонди львівських музеїв, можна з'ясувати, що при вмілому методичному підході та, безперечно, винахідливості викладача, значну кількість їхніх ресурсів можна використовувати як засоби вивчення фахової термінології.

Проблема оновлення змісту освіти, її модернізація засобами публічних музеїв набуває особливої актуальності. На заняттях в аудиторіях студенти-іноземці оволодівають аналізом і синтезом складних, але схематизованих та ідеалізованих об'єктів і явищ. Тому, якщо не звертатися до дійсності, в іноземних студентів формується уявлення, що ці явища та події відбуваються лише в аудиторії за наявності фотографій та малюнків. Ці помилкові уявлення можна змінити на заняттях у музеї. При цьому важливо:

- змінити роль студентів з пасивних відвідувачів на активних користувачів музейних ресурсів;
- перейти від поодиноких та епізодичних контактів студентів-іноземців з експонатами до впровадження системи музейних занять.

Тому важливою умовою у здійсненні визначених цілей та завдань на заняттях з української мови в іншомовній аудиторії є раціональне використання різних засобів зорового унаочнення, яке сприяє розвитку самостійності, активності, творчої пізнавальної діяльності, що значною мірою забезпечує підготовку їх до майбутнього використання української мови як засобу комунікації. Саме таким засобом, безперечно, є музей.

Під час формування іншомовної компетенції особливо необхідно відзначити взаємозв'язок наочності й слова. Уміння викладача поєднувати слова й різні засоби наочності, їхні варіанти демонструє не тільки його творчий підхід до навчального процесу, але й реалізацію поставленого дидактичного завдання за допомогою навчального матеріалу [4 : 66].

Реалізація принципу наочності в навчальному процесі допомагає студентам ефективніше засвоювати матеріал і застосовувати його в умовах реальної комунікативної ситуації. Існують різні прийоми роботи з наочною, але всі вони мають певну спільну специфіку. Будь-якому виду роботи передують вступна підготовка студентів, яка охоплює такі обов'язкові етапи, як пояснення з боку викладача мети роботи, засобів досягнення цієї мети, зразків наочних засобів і демонстрація роботи з ними. Вибір засобів наочності і прийомів роботи з ними залежить від конкретної дидактичної мети й тематичного змісту заняття відповідно до програми курсу. Наприклад, предметну наочність широко застосовують на етапі семантизації нових термінологічних слів, під час роботи над граматику, під час опрацювання краєзнавчого матеріалу. Слова, які семантизують за допомогою засобів наочності, краще зберігаються у пам'яті студентів [14 : 855].

Навчання в музеї передбачає отримання додаткових або альтернативних знань, які зовсім неможливо або можна не повною мірою отримати в інших освітніх установах. Цьому сприяє і впровадження музейно-педагогічних програм, заснованих на знайомстві й вивченні предметів-оригіналів.

Особливість навчання в музеях України сьогодні – неформальність і добровільність. З іншого боку, попри відсутність оцінювання безпосередньо за роботу в музеї, у студентів з'являється можливість максимально реалізувати свої здібності та задовольнити інтереси.

Основними чинниками та умовами, які визначають доцільність проведення заняття в музеї, є:

- 1) наявність теми навчального курсу, яка визначить порядок роботи з музейними об'єктами;
- 2) тісний зв'язок з навчанням до проведення заняття в музеї та після нього;
- 3) первинність зорових вражень, безпосередній огляд об'єктів;
- 4) великий освітній потенціал музейних ресурсів;
- 5) можливість емоційного сприйняття об'єктів, знайомство з новими, іноді несподіваними їхніми властивостями.

Основною частиною заняття в музеї – не лекція! Важливо говорити про те, що можна продемонструвати. Теоретичний матеріал активізує сприйняття наочності. Безпосереднє сприйняття музейного експонату сприяє усвідомленню, формує загальну уяву про складні зв'язки й узагальнені поняття.

Необхідною умовою ефективності музейного заняття є організація та коротка презентація за результатами досліджень. Викладач має прагнути до того, щоб до

експонатів, назви яких вивчають, можна було доторкнутися. Потрібно пам'ятати, що показ і дослідження на занятті в музеї має переважати над розповіддю.

Специфічною формою музейної комунікації є музейні об'єкти. Експонати в музеї – відмінний наочний матеріал, допомога в діяльності викладача на занятті і для самостійних досліджень студентів-іноземців. Цьому ж сприяють і систематизований характер розміщення експонатів у загальній експозиції музею, і текстово-анотаційний матеріал до експонатів. Під час огляду музейних експозицій часто у студентів-іноземців виникають питання стосовно незрозумілості текстово-анотаційного матеріалу. Працюючи над складанням текстів та виготовленням етикеток, керівник музею повинен у лаконічній формі дати пояснення історичного й музейного значення на основі тих наукових даних, які є в його розпорядженні, зважаючи на різноманітне коло відвідувачів [9 : 26].

Під час проведення занять у музейному закладі потрібно зважати на такі особливості використання музейних експонатів:

- 1) не слід завантажувати заняття великою кількістю наочного приладдя;
- 2) добирати наочний матеріал потрібно так, щоб він був доступним і зручним для огляду;
- 3) експонат має бути не тільки засобом ілюстрації, але й джерелом отримання нових знань.

Основними методами роботи з використанням музейних експонатів є :

- 1) система концентризму (поступове отримання знань на основі демонстрації експоната);
- 2) система сумісного концентризму (демонстрація музейного експоната та синхронізація з ним наукових знань);
- 3) пояснювально-ілюстративна розповідь;
- 4) система активізації пізнавальної діяльності студентів-іноземців:
  - а) „здивування” (співставлення двох музейних експонатів, під час споглядання яких іноземні студенти визначають такі спільні риси, які викликають подив);
  - б) „інтелектуальний штурм” (робота студентів у міні-групах, кожній з яких ставлять запитання „Чого не очікували?”);
  - в) „головна життєва мудрість” (група повинна підготувати висновок, висловити трьома-чотирма реченнями головну думку);
  - г) „повчальна мудрість” (складання 2–3 адресних запитань, які можна поставити іншим студентам-іноземцям, викладачеві, музейному працівникові).

Студенти-іноземці у процесі роботи з музейними експонатами набувають функціональних компетенцій:

- а) пізнавальних (діалог з епохою, особистістю, музейним експонатом);
- б) діяльнісних (студенти працюють як дослідники);
- в) кульмінаційних (самореалізація й самоактуалізація).

Діяльність іноземного студента на занятті вплине на навички дослідницької діяльності:

- а) вміння планувати, вести спостереження;
- б) складання опису експонатів;
- в) вміння прогнозувати наслідки;
- г) роботи в колективі.

Особливістю викладання української мови як іноземної у виші є те, що

студенти вивчають її у штучних умовах, коли необхідно широке використання засобів наочності, що виконує різні функції. Наочність служить опорою в розумінні сприйнятого на слух матеріалу, в іншому – забезпечує правильне осмислення його на етапі ознайомлення, у третьому – завдяки наочності створюють умови для практичного використання матеріалу, кращого його розуміння та активного використання.

На початковому етапі вивчення термінологіки засвоюють в основному конкретний термінний матеріал. Позначувані ним музейні предмети можна легко продемонструвати через показ самого експоната. Експонати, що їх демонструють, виступають джерелом сприймання. При такому демонструванні зорове сприйняття, поєднуючись із слуховим, сприяє правильному сприйманню нової термінологіки й міцному закріпленню її у свідомості іноземних студентів [6 : 35]. Використання наочності вносить різноманітність в навчальний процес. Студенти-іноземці мають можливість наочно уявити те, про що йдеться в тій чи іншій ситуації. Різноманітні прийоми й засоби унаочнення слугують не лише для презентації певних експонатів, але і як опора для продуктивного мовлення іноземців.

Результат контролю залежить від правильного виділення його об'єктів, а також від способів виконання завдань для перевірки, серед яких контроль у формі гри має найвищу мотиваційну цінність.

Об'єктами контролю засвоєння термінологіки фахової мови мають бути правильне впізнавання слухового і графічного образу ізольованих терміноодиниць (далі ТО), їхня правильна вимова й написання, а також їхнє значення, тобто інформація, яку вони передають [11 : 44].

Щоб процес контролю був ефективним і не викликав негативної реакції у студентів потрібно заздалегідь передбачити форми контролю, де можливо поєднати цікаві завдання із перевіркою засвоєних знань та вмій. Таку перевірку завжди супроводжують позитивними емоціями, зводить нанівець стресовий характер контрольної ситуації, сприяє діалогічному спілкуванню між учасниками процесу навчання, тобто допомагає формувати внутрішню мотивацію до контрольних дій. З цього випливає необхідність формування внутрішньої мотивації учіння іноземців як однієї з цілей процесу навчання. Мотивація учіння залежить від декількох чинників, серед яких важливе місце займає організація навчального процесу, зокрема – контролю.

Про наявність лексичних знань у студентів-іноземців свідчить їхнє розуміння значення нової ТО в ізольованому вигляді на слух та при прочитанні (у рецепції), а також їхня здатність вимовити й написати її відповідно до значення (в репродукції) в ізольованому вигляді.

Прикладами завдань для перевірки наявності лексичних знань на рецептивному рівні в іноземних студентів можуть бути такі:

Завдання №1 (перевірка розуміння ТО на слух). Пропонують гру, для якої заздалегідь готують і виставляють музейні експонати і пронумеровані кружечки для відповідності до предмета.

Викладач вимовляє українською мовою нові термінолексеми, а студенти проставляють кружечок з номером відповідно до експоната. Викладач вимовляє нові терміноодиниці зі швидкістю, достатньою для свідомого оперування їхніми значеннями. Студентів потрібно попередити про те, що як тільки викладач назвав наступну одиницю, їм слід працювати із наступним експонатом, наприклад:

1. Альбом. 2. Амулет. 3. Ваза. 4. Каблучка. 5. Картина. 6. Кинджал. 7. Кларнет. 8. Лампада. 9. Макітра.

Таким чином, формують бажання студентів розширити свій термінний запас, виховують позитивну мотивацію вивчення української мови.

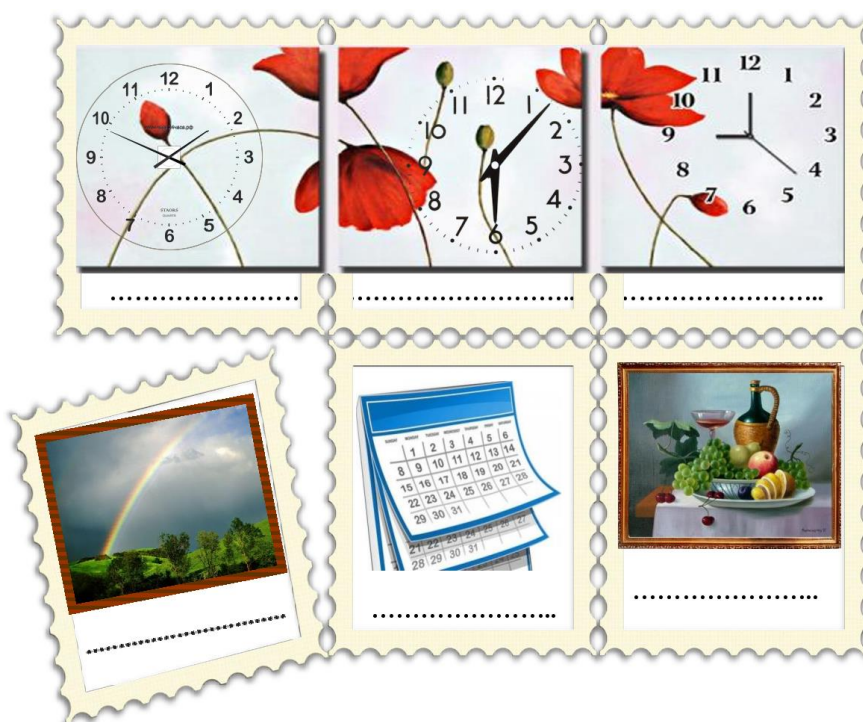
Завдання № 2 (перевірка розуміння ТО під час їхнього прочитання). Викладач, звертаючись до студентів, знову пропонує їм картки з лексемами українською мовою відповідно до експонатів. Групу потрібно розділити на команди. Члени команд по черзі підходять до експонатів і прикріплюють по одній картці, швидко змінюючи один одного.

Перемагає команда, яка виконала завдання швидше й без помилок. Правильність і швидкість виконання завдання оцінює викладач (зовнішній контроль) і члени команди-суперника (взаємоконтроль).

Завдання № 3 (перевірка здатності студента правильно вимовляти нові ТО українською мовою). Для цієї гри-естафети можна використовувати не оригінальні експонати, а їхні фото. Необхідно підготувати 2 комплекти фото із зображеннями предметів, назви яких студенти щойно вивчили. Розділити іноземців на команди. Перші члени кожної команди за наказом викладача йдуть до стола, беруть одне з фото, вимовляють українською ТО, яка позначає зображений на ньому музейний предмет, і відкладають картку. Далі вони повертаються до своєї команди, злегка торкаються долоні наступного студента (що є сигналом до його дії) і стають у кінець шеренги. Тепер до стола йдуть наступні студенти, і так далі. Виграє команда, члени якої швидше і без помилок вимовили всі ТО.

Завдання № 4 (перевірка здатності студентів-іноземців правильно писати нові ТО). Для цієї гри доцільно використовувати картини (або фото картин) як музейні експонати. Викладач каже студентам, що художник мав намір підписати картини, але йому щось завадило. Наприклад, якщо студентам повідомили назви кольорів українською мовою, на картинах може бути зображено веселку. А якщо студенти вивчають способи написання часу українською мовою, на картинах може бути зображено годинники, які вказують різний час та ін., наприклад:

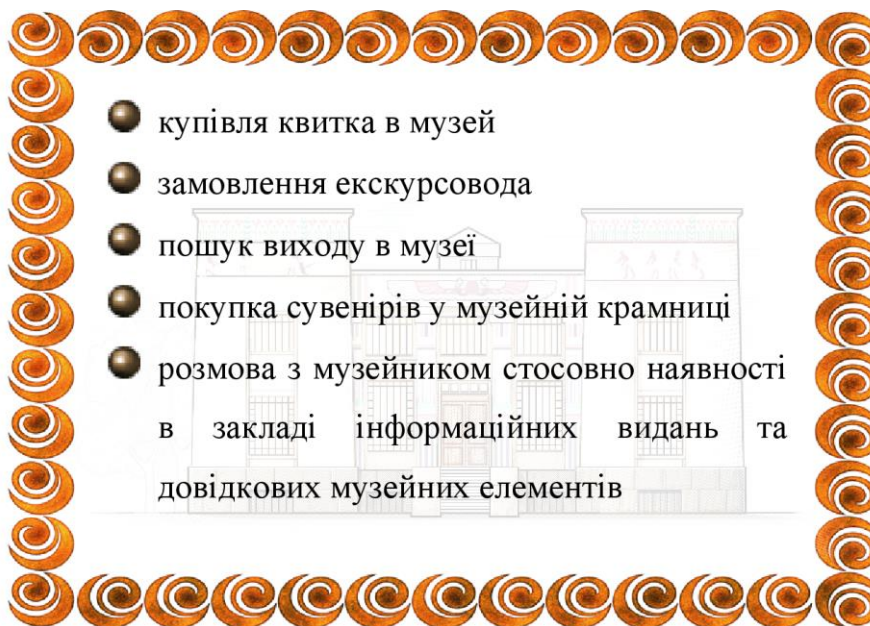

Перемагає той студент, який швидше за інших і без помилок підпише картини. Перевірку правильності виконання завдання може здійснювати як викладач, так і студенти, вдаючись до взаємоконтролю.

Вправу можна проводити також і з використанням індивідуальних карток з малюнками. У такому випадку кожному студентові дають змогу працювати індивідуально з власною карткою, де можна варіювати кількість малюнків (залежно від індивідуального темпу роботи кожного окремого студента-іноземця) та їхній підбір. Для окремих студентів (слабших) можна використовувати малюнки з предметами, що позначають ТО з попередніх занять, якщо вони недостатньо добре засвоєні. Картки потрібно підготувати заздалегідь. Такий варіант завдання-гри вимагає від викладача більших затрат часу і зусиль, але він індивідуалізує перевірку й тому є більш результативним.

Завдання № 5 (перевірка здатності студентів правильно вживати нові ТО в мовленні). Викладач пропонує студентам картки з малюнками, на яких зображені різні мовленнєві ситуації щодо теми, що вивчають. Іноземним студентам пропонують завдання розіграти діалоги, або розповісти про запропоновану мовленнєву ситуацію від свого імені, або від імені одного із героїв, наприклад, можна попросити скласти діалоги відповідно до таких ситуацій:

Таким чином, використання унаочнення при вивченні нових ТО передбачає їхній правильний добір та знання методики роботи з ними.

Наочність має велике значення в навчанні, особливо коли поєднують усі види. На нашу думку, правильно підібрані засоби унаочнення сприяють ефективному засвоєнню мовного матеріалу й розвитку навичок та вмінь усного мовлення. Наочність потрібно застосовувати на всіх етапах заняття, оскільки вона є стимулом для висловлення думки. Унаочнення розширює запас реальних уявлень студентів-іноземців про дійсність, полегшує пізнання, покращує запам'ятовування, підвищує увагу та їхній інтерес, сприяє розвитку в них конкретного мислення і тим самим полегшує перехід до абстрактного мислення, усвідомлення загального. Наочність також робить заняття цікавим, змістовним та різнобарвним. Проте, треба завжди пам'ятати, що унаочнення – не мета, а засіб, що сприяє ефективному навчальному процесу.

Висновки. Тенденція останніх років – увага до культурно-освітньої діяльності музеїв – стає одним із пріоритетних напрямків музейної роботи. Музеї стають центрами як формальної, так і неформальної освіти для всіх категорій населення. Завдання викладача – зорієнтуватися у пропозиціях, обрати для себе найбільш корисні й перетворити відвідування музею на продуктивний вид співпраці з іншомовною аудиторією.

Список використаної літератури

1. *Андрес О.* Використання української спортивної термінології в навчальному процесі з чужоземцями / О. Андрес // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – Вип. 1. – С. 109–112.
2. *Безкоровайна Ю.* Унаочнення як засіб формування іншомовної лексичної компетенції учнів / Ю. Безкоровайна // Студентський науковий альманах факультету іноземних мов. – 2009. – Вип. 1(6). – С. 230–234.
3. *Гончарук О. В.* Рольова гра як метод комунікативного підходу до вивчення української мови як іноземної / О. В. Гончарук // Наукові записки Національного університету „Острозька академія”. Серія : Філологічна. – 2013. – Вип. 38. – С. 249–250.
4. *Громовенко В. В.* Засоби наочності в навчанні граматики англійської мови / В. В. Громовенко, О. І. Ярмолівич // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2010. – № 1. – С. 66–68.
5. *Домніч С. П.* Позааудиторна робота як спосіб навчання аудіювання / С. П. Домніч, І. Л. Селіна // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. – 2012. – Вип. 20. – С. 64–71.
6. *Дроздовська І. В.* Наочність / І. В. Дроздовська // Англійська мова в початковій школі. – Харків, 2008. – № 9. – С. 35.
7. *Кровицька О.* Історична лексика в курсі української мови як іноземної / О. Кровицька // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – Вип. 2. – С. 98–102.
8. *Куньч З.* Системне вивчення науково-технічної термінології у роботі зі студентами іноземцями / З. Куньч // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – Вип. 3. – С. 198–202.

9. Личак І. С. Організація музейної справи в навчальному закладі: методичний посібник / І. С. Личак. – Біла Церква : ЦТДЮК, 2013. – 116 с.

10. Маньковська Р. Сучасні музейні комунікації та перспективи їх розвитку / Р. Маньковська // Краєзнавство. – 2013. – № 3. – С. 75–84.

11. Москалюк Л.В. Ігрові завдання для контролю лексичних знань молодших школярів на уроках англійської мови / Л. В. Москалюк // Іноземні мови. – 2006. – № 3. – С. 44–45.

12. Синишин Л. Астрономічна лексика української мови та її вивчення в курсі української мови як іноземної / Л. Синишин // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – Вип. 3. – С. 214–218.

13. Туркевич О. Становлення термінологіки методики викладання української мови як іноземної (на матеріалі діаспорних навчальних посібників) / О. Туркевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – Вип. 5. – С. 175–179.

14. Чезганов С. А. Реалізація принципу наочності при викладанні української мови як іноземної / С. А. Чезганов // Теоретичні та практичні підходи до впровадження нового покоління освітньо-професійних програм і навчальних планів підготовки фахівців: шляхи розвитку : зб. матеріалів наук.-метод. конф., 6–8 лют. 2007 р. : у 2 ч. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ „Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”. – Київ : КНЕУ, 2007. – Ч. 2. – С. 855–857.

15. Яніцька Н. Вивчення соматичної лексики в курсі української мови як іноземної / Н. Яніцька // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – Вип. 2. – С. 114–118.

References

1. Andres O. Vykorystannia ukrainskoi sportyvnoi terminolohii v navchalnomu protsesi z chuzhozemtsiamy / O. Andres // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv : Vydavnychiy tsentr LNU im. I. Franka, 2006. – Vyp. 1. – S. 109–112.

2. Bezkorovaina Yu. Unaohnennia yak zasib formuvannia inshomovnoi leksychnoi kompetentsii uchniv / Yu. Bezkorovaina // Studentskyi naukovyi almanakh fakultetu inozemnykh mov. – 2009. – Vyp. 1(6). – S. 230–234.

3. Honcharuk O. V. Rolova hra yak metod komunikatyvnoho pidkhodu do vvyvchennia ukrainskoi movy yak inozemnoi / O. V. Honcharuk // Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu „Ostrozka akademiia”. Seriiia : Filolohichna. – 2013. – Vyp. 38. – S. 249–250.

4. Hromovenko V. V. Zasoby naohnosti v navchanni hramatytsi anhliiskoi movy / V. V. Hromovenko, O. I. Yarmolovych // Naukovyi visnyk mizhnardnogo humanitarnogo universytetu. – 2010. – № 1. – S. 66–68.

5. Domnich S. P. Pozaaudytorna robota yak sposib navchannia audiiuvannia / S. P. Domnich, I. L. Selina // Vykladannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Mizhpredmetni zviiazky. – 2012. – Vyp. 20. – S. 64–71.

6. Drozdovska I. V. Naohnist / I. V. Drozdovska // Anhliiska mova v pochatkovii shkoli. – Kharkiv, 2008. – № 9. – S. 35.

7. Krovtytska O. Istorychna leksyka v kursy ukrainskoi movy yak inozemnoi / O.

Krovytska // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv : Vydavnychi tsestr LNU im. I. Franka, 2007. – Vyp. 2. – S. 98–102.

8. Kunch Z. Systemne vyvchennia naukovo-tekhnichnoi terminolohii u roboti zi studentamy inozemtsiamy / Z. Kunch // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv : Vydavnychi tsestr LNU im. I. Franka, 2008. – Vyp. 3. – S. 198–202.

9. Lychak I. S. Orhanizatsiia muzeinoi spravy v navchalnomu zakladi: metodychnyi posibnyk / I. S. Lychak. – Bila Tserkva : TsTDIuK, 2013. – 116 s.

10. Mankovska R. Suchasni muzeini komunikatsii ta perspektyvy yikh rozvytku / R. Mankovska // Kraieznavstvo. – 2013. – № 3. – S. 75–84.

11. Moskaliuk L. V. Ihrovi zavdannia dlia kontroliu leksychnykh znan molodshykh shkoliariv na urokakh anhliiskoi movy / L. V. Moskaliuk // Inozemni movy. – 2006. – № 3. – S. 44–45.

12. Synyshyn L. Astronomichna leksyka ukrainskoi movy ta yii vyvchennia v kursy ukrainskoi movy yak inozemnoi / L. Synyshyn // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv : Vydavnychi tsestr LNU im. I. Franka, 2008. – Vyp. 3. – S. 214–218.

13. Turkevych O. Stanovlennia terminoleksyky metodyky vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi (na materialy diaspornykh navchalnykh posibnykiv) / O. Turkevych // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv : Vydavnychi tsestr LNU im. I. Franka, 2010. – Vyp. 5. – S. 175–179.

14. Chezghanov S. A. Realizatsiia pryntsyphu naochnosti pry vykladanni ukrainskoi movy yak inozemnoi / S. A. Chezghanov // Teoretychni ta praktychni pidkhody do vprovadzhenia novoho pokolinnia osvithno-profesiinykh prohram i navchalnykh planiv pidhotovky fakhivtsiv: shliakhy rozvytku : zb. materialiv nauk.-metod. konf., 6–8 liut. 2007 r. : u 2 ch. / M-vo osvity i nauky Ukrainy, DVNZ „Kyiv. nats. ekon. un-t im. Vadyma Hetmana”. – Kyiv : KNEU, 2007. – Ch. 2. – S. 855–857.

15. Ianitska N. Vyvchennia somatychnoi leksyky v kursy ukrainskoi movy yak inozemnoi / N. Yanitska // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi : zb. nauk. prats. – Lviv : Vydavnychi tsestr LNU im. I. Franka, 2007. – Vyp. 2. – S. 114–118.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2017

доопрацьована 25.08.2017

прийнята до друку 12.09.2017

MUSEUM EXHIBITS AS AN EFFECTIVE MEANS OF VISUAL STUDY OF PROFESSIONAL LEXICON IN THE COURSE OF UKRAINIAN AS FOREIGN LANGUAGE

Ivanna Fetsko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Department of Applied Linguistic,
1 Universitetska Str., room 233, 79001 Lviv, Ukraine,
phone: 032 239 43 55
e-mail: ivanka_fly@ukr.net*

One of the main methods of enriching intellectual abilities and familiarize them with national and cultural characteristics of the people are lexicon study. The foreign students acquire the cultural

and spiritual heritage of the Ukrainian nation in the processes of Ukrainian language study. Museology have important to provide foreign student of national cultural information. Lexicon museology have scientific interest therefore this layer of vocabulary closely linked to national and cultural life of the people.

As the preparatory and the main stages of the foreign students of the Ukrainian language, along with the audience work should pay great attention and out audience work. It should be used in their teaching practice excursions to museums as a form of additional educational element.

The article offers guidance and theoretical basis of lessons of Ukrainian as foreign language in museums, listed on the efficiency of museum exhibits as a means of visibility while learning lexicon museology in a foreign audience. Each teacher is trying to diversify its class, making them more interesting, and the material that explains to bring speech to real situations enrich student vocabulary of modern terminology. The principle of clarity in the learning process helps students better absorb the material and apply it in a real communicative situation.

Key words: museum, professional lexicon, museum exhibit, clearness, task.